

Landstingsfullmäktige
Landstinget i Värmland

Revisionsberättelse

Inledning

Landstingets revisorer har granskat landstingsstyrelsens och nämndernas verksamhet under år 2002. De delegationer som verkar under landstingsstyrelsen liksom folkhögskolstyrelserna har ingått som en del i revisorernas granskning.

Kommunallagen ger föreskrifter om att revisorerna årligen, och i den omfattning som följer av god revisionssed, skall granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas ansvarsområden. Revisorernas granskning sker även utifrån det av landstingsfullmäktige fastställda revisionsreglementet samt utifrån revisorernas bedömning av väsentlighet och risk. All genomförd granskning under året ligger till grund för revisionsberättelsen. Det skall understrykas att det är först i detta dokument, efter inhämtande av synpunkter från styrelser och nämnder, som revisorerna slutgiltigt tar ställning till gjorda iakttagelser. Iakttagelserna ligger till grund för revisorernas förslag till landstingsfullmäktige om tillstyrkt eller avstyrkt ansvarsfrihet för styrelser, nämnder samt dess enskilda ledamöter. Revisorernas iakttagelser och slutsatser bör även kunna medverka till en utveckling av landstingets olika verksamheter.

Revisorerna har under året löpande granskat landstingets verksamhet. Detta har skett genom ett stort antal översiktliga granskningar. Dessutom har ett antal fördjupade granskningar genomförts och dokumenterats i särskilda rapporter. Dessa rapporter har förtecknats i bilaga till föreliggande revisionsberättelse.

Övergripande iakttagelser och synpunkter

Landstinget i Värmland har under en följd av år uppvisat stora ekonomiska underskott, kraftig kostnadsutveckling, hög upplåning och nyckeltal som tydligt visat på en ekonomi i obalans. Revisorerna har i skarpa formuleringar i tidigare revisionsberättelser påpekat detta förhållande. I jämförelse med andra landsting har Landstinget i Värmland t ex en förhållandevis stor upplåning per invånare.

Mot bakgrund av denna utveckling och lagkravet på en ekonomi i balans träffade landstingsfullmäktige under år 2001 en överenskommelse med regeringen. Denna överenskommelse innebar att landstinget åtog sig att vidta åtgärder för att reducera bruttokostnaderna med 200 miljoner kronor och att uppnå balans mellan kostnader och intäkter senast i bokslutet för år 2003 .

Utifrån avtalet mellan regeringen och landstinget inleddes ett förändringsarbete avseende landstingets organisation och verksamhet. Förändringsarbetet har, tillsammans med bland annat den för året gynnsamma skatteutvecklingen i landet och den av fullmäktige beslutade höjda utdebiteringen, bidragit till att landstinget redan år 2002 uppnått de i avtalet stipulerade överenskommelserna om en ekonomi i balans och bruttokostnadsreduceringar.

Enligt avtalet åvilar det landstingets revisorer att vidimera att villkoren är uppfyllda. Revisorerna har, sedan avtalet tecknades, lagt särskilt fokus på vissa aspekter av den ekonomiska utvecklingen. Revisorerna kan utifrån granskningen av 2002 års bokslut, vidimera att avtalets villkor uppfyllts. Som en konsekvens av att avtalets villkor uppnåtts kan landstinget ta upp förhandlingar med staten om erhållande av 170 miljoner kronor.

Revisorerna noterar med tillfredsställelse att landstinget i bokslutet för år 2002 redovisat ett överskott om 168 miljoner kronor. Revisorerna vill emellertid peka på att kommunallagen föreskriver att om kostnaderna för ett visst räkenskapsår överstiger intäkterna skall det negativa resultatet regleras inom en tvåårsperiod. Detta innebär att underskottet år 2000 egentligen skulle regleras i bokslutet för verksamhetsåret 2002 och att underskottet för år 2001 skall regleras i bokslutet för år 2003. Dessutom vill revisorerna peka på problemställningar som påverkar landstingets ekonomi. Det gäller t ex vårdefterfrågan, rekryteringsbehovet, kraven på investeringar, nivån på upplåningen och framtida åtaganden i form av pensionsskuld. En ytterligare faktor som är värd att uppmärksamma är osäkerheten vad gäller landstingets framtida skatteintäkter eftersom de har en avgörande betydelse för landstingets finansiering.

Landstingsstyrelsen

Revisorernas synpunkter

Under den period som landstinget uppvisat stora ekonomiska problem har landstingets revisorer framfört starkt kritiska synpunkter på hur landstingsstyrelsen tagit sitt övergripande ansvar för styrning och ledning. Denna kritik ställdes på sin spets i revisionsberättelsen för år 2000. I revisionsberättelsen för år 2001 framförde dock revisorerna synpunkten att styrelsen mer målmedvetet hanterat de uppgifter som ankommer på styrelsen och vidtagit åtgärder för att komma tillrätta med landstingets ekonomiska obalans. Under år 2002 har styrelsen bedrivit ett aktivt arbete för att säkerställa att de av fullmäktige beslutade verksamhetsförändringarna genomförts och att dessa fått genomslag i landstingets ekonomi.

Tandvårdsdelegationen har, under landstingsstyrelsen, ett ansvar för tandvårdsverksamheten. Inom detta område har landstingets revisorer under året genomfört en fördjupad granskning rörande mål, styrning och uppföljning. Granskningen har lett till att man inom folktandvården sett över sitt sätt att arbeta med verksamhetsplanering.

Ansvarsprövning

Den nyvalda landstingsstyrelsen tillträdde den 25 november 2002 varför landstingsfullmäktige har att ta ställning i ansvarsprövningen för dessa båda styrelser.

Landstingets revisorer tillstyrker att landstingsstyrelsen beviljas ansvarsfrihet för perioden 1 januari 2002 till och med den 25 november 2002.

Landstingets revisorer tillstyrker att landstingsstyrelsen beviljas ansvarsfrihet för perioden 25 november 2002 till och med 31 december 2002.

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Revisorernas synpunkter

Hälso- och sjukvårdsnämnden har under år 2002 fortsatt arbetet med att omstrukturera hälso- och sjukvården. Revisorerna har ingående följt detta arbete bland annat genom olika uppföljningar, analyser och fördjupade granskningar. Hälso- och sjukvårdens resultat visar på ett överskott på 92 miljoner kronor. Utökad landstingsbidrag, som sammanhänger med det under året goda skatteutfallet, och minskade personalkostnader hänförliga till omstruktureringsarbetet utgör de främsta orsakerna till resultatet.

Av verksamhetsföreträdarnas beskrivning av läget i hälso- och sjukvården framkommer följande intryck; besvärande bemanningssituation främst vad gäller läkare och sjuksköterskor, lokalproblem, hög belastning och långa väntetider inom delar av verksamheten. Det finns även exempel på verksamheter som beskriver god tillgänglighet, acceptabel belastning och hanterbara väntetider.

Revisorerna noterar det ansträngda läget inom vissa områden av hälso- och sjukvården. Detta understryker vikten av långsiktighet i planeringen vad gäller struktur, rekrytering, prioritering och lokalförsörjning.

Kostnaderna för köpt vård överstiger vad som budgeterats. Det gäller både kostnader för vård vid Karlskoga lasarett och regionsjukvården. Vad gäller den senare vill revisorerna återigen peka på den årligen återkommande diskrepansen mellan budget och kostnadsutfall. Revisorerna anser att en budget som omfattar lägre kostnader än de faktiska kostnaderna föregående år, måste innehålla förslag till konkreta åtgärder för att sänka kostnaderna. Om inga åtgärder föreslås måste budgeten anpassas till faktisk kostnadsnivå.

Landstingets revisorer har under året genomfört ett antal fördjupade granskningar inom nämndens ansvarsområde. Det gäller t ex "Väntetider i vården", "Medverkan i nationella kvalitetsregister", "Laboratoriemedicin Värmland" och "Samverkan i vårdkedjor". Den senare genomförd tillsammans med Hammarö kommun och Kils kommun. Rapporterna har kommunicerats med nämnden och revisorerna har en förhoppning att rapporterna kan medverka till en verksamhetsutveckling inom hälso- och sjukvården.

Ansvarsprövning

Landstingets revisorer tillstyrker att hälso- och sjukvårdsnämnden beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2002.

Hälsonämnderna

Revisorernas synpunkter

Landstingets revisorer har följt hälsonämndernas arbete. Aktiviteten i nämnderna har under året varit begränsad. En av orsakerna till detta kan vara beslutet att nämnderna skulle komma att avvecklas. Revisorerna efterlyser en återkoppling till fullmäktige av nämndernas erfarenheter.

Ansvarsprövning

Landstingets revisorer tillstyrker att

*Centrala hälsonämnden,
Östra hälsonämnden,
Västra hälsonämnden,
Sydvästra hälsonämnden och
Norra hälsonämnden*

beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2002.

Nämnden för landstingservice

Revisorernas synpunkter

Landstingets revisorer har följt nämndens arbete under verksamhetsåret 2002 och noterat det förbättrade ekonomiska resultatet, huvudsakligen beroende på ett ökat landstingsbidrag.

År 2001 beslutade nämnden om ett program för effektivisering och reduktion inom verksamheten. Revisorerna har följt det under år 2002 fortsatta omstruktureringsarbetet.

Fastighetsinvesteringarna var under 2002 88 miljoner kronor vilket är 27 miljoner kronor lägre än investeringsnivån under år 2001 och 127 miljoner kronor lägre än år 2000. Revisorerna vill uppmärksamma landstingsfullmäktige på att det finns flera indikationer på att nuvarande investeringsnivå inte står i paritet med det faktiska investeringsbehovet. Revisorerna vill därför rikta uppmärksamhet på de framtida konsekvenserna av låga fastighetsinvesteringar.

Ansvarsprövning

Landstingets revisorer tillstyrker att nämnden för landstingservice beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2002.

Folkhögskolestyrelserna

Revisorernas synpunkter

Revisorerna har följt folkhögskolestyrelsernas arbete under verksamhetsåret 2002. Utbildningsverksamheten är inne i ett starkt förändringsskede med överenskomna och i vissa delar genomförda huvudmannaskapsförändringar. Inom folkhögskoleverksamheten förs konkreta diskussioner om ansvarsöverlåtelse.

Revisorerna noterar att det ekonomiska resultatet för de enskilda folkhögskolorna varierar. Revisorerna förutsätter att styrelsen för en folkhögskola

som uppvisar underskott i sin verksamhet aktivt verkar för att anpassa verksamheten till givna ekonomiska förutsättningar.

Ansvarsprövning

Landstingets revisorer tillstyrker att styrelsen för

*Ingesunds folkhögskola,
Klarälvdalens folkhögskola,
Kristinehamns folkhögskola,
Kyrkeruds folkhögskola och
Molkoms folkhögskola,*

beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2002.

Förtroendenämnden

Revisorernas synpunkter

Landstingets revisorer har följt förtroendenämndens arbete, bland annat genom en fördjupad granskning som har redovisats i rapporten "Förtroendenämndens arbete". I rapporten sätter revisorerna fokus på behovet av att stärka nämndens oberoende ställning.

Ansvarsprövning

Landstingets revisorer tillstyrker att förtroendenämnden beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2002.

Årsredovisningen

Landstingets balansräkning omsluter 2 578 963 171 kronor per den 31 december 2002.

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med kommunala redovisningslagen och i enlighet med god redovisningssed samt återger i allt väsentligt landstingets resultat och ekonomiska ställning på ett rättvisande sätt.

Landstingets revisorer tillstyrker att årsredovisningen för år 2002 godkänns.

Landstingets revisorer

Leif Sandberg

Ivar Linder

Stig Löfgren

Stig-Arne Persson

Lennart Berglund

Valborg Nilsson

Per-Åke Sjöswärd Persson

Bilaga 1

Sammanställning över de sakkunnigas rapporter under 2002

Kommunallagen 9 kap 8§ föreskriver att revisorerna i sin granskning skall biträdas av sakkunniga. I 9 kap 16§ stadgas att de sakkunnigas rapporter skall bifogas revisionsberättelsen. Med hänvisning till kommunallagens bestämmelser redovisas de rapporter och mer omfattande avrapporteringar som gjorts under verksamhetsåret 2002. Samtliga rapporter finns på landstingets intranät och på internetsidor (www.liv.se).

Skriftliga rapporter efter fördjupad granskning

Rapport 1-02 Granskning av förtroendenämnden i Värmland

Rapport 2-02 Nationella kvalitetsregister – medverkan från den värmländska hälso- och sjukvården

Rapport 3-02 Folktandvården Landstinget i Värmland – granskning av styrning och uppföljning inom folktandvården

Rapport 4-02 Samverkan i vårdkedjor

Rapport 5-02 Väntetider i vården

Rapport 6-02 Laboratoriemedicin Värmland

Annor form av avrapportering

Ansvarsförbindelser

Attest- och utanordning

Avskrivningar

Avsättningar

Avtal

Balansräkning

Borgensåtaganden

Budgetplanering och förutsättningar

Delegation

Delårsbokslut

Donationsstiftelser

Engångs- och omställningskostnader

Fastighetsinvesteringar

Fastighetsförsäljningar

Finansieringsanalys

Fordringar

Förmåner

Huvudmannaskapsförändringar

Högspecialiserad vård

Inventarier

Intern kontroll

Kostnads- och intäktsutveckling

Lager och förråd

Likviditet

Oförutsedda utgifter

Organisations- och verksamhetsförändringar

Pensionsåtaganden

Personalavveckling

Personalhantering

Policydokument

Prognoser och prognosarbete

Protokoll och minnesanteckningar

Realisationsvinster och realisationsförluster

Regelverk

Resultaträkning

Skatter

Skulder

Statsbidrag

Styrning

Uppföljning

Upplåning

Utomlänsvård

Verkställighet av fullmäktigebeslut